YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
17 päivänä lokakuuta 2000 *

Asiassa C-114/99,

jonka Cour administrative d'appel de Nancy (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Roquette Frères SA

vastaan

Office national interprofessionnel des céréales (ONIC)

ennakkoratkaisun maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1) 5 artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit P. Jann ja L. Sevón (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Roquette Frères SA, edustajanaan asianajaja N. Coutrelis, Pariisi,

— Office national interprofessionnel des céréales (ONIC), edustajanaan asianajaja J.-P. Cordelier, Pariisi,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet G. Berscheid ja K.-D. Borchardt,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Roquette Frères SA:n, edustajanaan N. Coutrelis, Ranskan hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön apulaisulkoasiainsihteeri C. Vasak,

ja komission, asiamiehenään G. Berscheid, 9.12.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.2.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour administrative d'appel de Nancy on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 25.3.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.4.1999, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla ennakkoratkaisukysymyksen maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1) 5 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Roquette Frères SA (jäljempänä Roquette Frères) ja Office national interprofessionnel des céréales (kansallinen keskusviljavarasto, jäljempänä ONIC) ja joka koskee ensin mainitun Itävaltaan viemälle glukoosille maksettavia vientitukia.

Asiaan sovellettava lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 3665/87 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuen maksaminen edellyttää todistetta siitä, että tuotteet, joiden vienti-ilmoitus on hyväksytty, on viimeistään 60 päivän kuluessa kyseisestä hyväksynnästä viety sellaisenaan yhteisön tullialueelta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 ja 16 artiklan säännösten soveltamista."

4 Saman asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Vaihtelevan tai vaihtelemattoman tuen maksaminen edellyttää tuotteen yhteisön tullialueelta viennin lisäksi sitä, että tuote, jollei se ole tuhoutunut kuljetuksen aikana ylivoimaisen esteen vuoksi, on tuotu kolmanteen maahan tai tarvittaessa tiettyyn kolmanteen maahan 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymispäivästä:

a) kun tuotteen tosiasiallisesta määräpaikasta on vakavia epäilyksiä

tai

b) kun tuote voidaan jälleen tuoda yhteisöön, koska vietyyn tuotteeseen sovellettava tuki ja vastaavaan tuotteeseen sovellettavat tuontitullit ovat erisuuruisia vienti-ilmoituksen hyväksymispäivänä.

— —

Jäljempänä 17 artiklan 3 kohdan ja 18 artiklan säännöksiä sovelletaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat lisäksi vaatia lisätodisteita, jotka vakuuttavat toimivaltaiset viranomaiset, että tuote on tosiasiallisesti saatettu markkinoille sellaisenaan tuontimaana olevassa kolmannessa maassa."

5 Asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohta kuuluu seuraavasti:

"Tuotetta pidetään tuotuna, kun kulutukseen saattamista koskevat tullimuodollisuudet kolmannessa maassa on täytetty."

6 Kyseisen asetuksen 18 artiklassa täsmennetään tullimuodollisuuksien täyttymisen todistamiskeinot.

Pääasian riitakysymys ja ennakkoratkaisukysymys

7 Roquette Frères sai 1.—7.3.1990 Itävaltaan viemäänsä glukoosisiirappia koskevan tukihakemuksen tehtyään ONIC:lta ennakkona 254 179,82 Ranskan frangia (FRF).

8 Koska Roquette Frères ei ollut voinut esittää ONIC:n siltä pyytämiä lisätodisteita siitä, että glukoosi on sellaisenaan saatettu kulutukseen Itävallan markkinoilla, ONIC kyseenalaisti sen oikeuden saada sen hakemaa vientitukea. Tämän vuoksi ONIC kieltäytyi vapauttamasta takuumäärää, joka oli 115 prosenttia ennakon määrästä eli 292 306,79 FRF, ja se asetti Roquette Frèresille rangaistuksenluonteisen lisämaksun, koska tämä ei ollut pystynyt toimittamaan vaadittuja todisteita.

9 Roquette Frères nosti kanteen Tribunal administratif de Lillessä (Ranska) saadakseen takuun määrää vastaavan palautuksen, ja se väitti, että sen itävaltalainen asiakas oli käyttänyt sisäisen jalostusmenettelyn yhteydessä viedyn glukoosisii-

rapin penisilliinin valmistukseen, ja penisilliini oli sitten osittain jälleentuotu yhteisöön.

10 Kyseinen tuomioistuin määräsi 7.8.1995 antamallaan tuomiolla ONIC:n maksamaan Roquette Frèresille 146 153,59 FRF varsinaisena vahingonkorvauksena ja hylkäsi kanteen muilta osin.

11 Roquette Frères vaatii muutoksenhaussaan tämän tuomion muuttamista ja erityisesti sitä, että ONIC velvoitetaan maksamaan sille takuun kokonaismäärää vastaava summa laillisine korkoineen, jotka lasketaan tälle summalle 16.11.1993 alkaen.

12 Koska Cour administrative d'appel katsoi, että sen käsiteltäväksi saatetun riita-asian ratkaiseminen edellyttää 1.3.1990 voimassa olleiden, vientitukia koskevien yhteisön säännösten tulkintaa, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko 1.3.1990 voimassa olleiden säännösten ja erityisesti Euroopan yhteisöjen komission 27.11.1987 antaman asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan, jonka mukaan edellytyksenä vientituen maksamiselle on, että ' — — tuote on tosiasiallisesti saatettu markkinoille sellaisenaan tuontimaana olevassa kolmannessa maassa — — ', perusteella mahdollista, että valvonnasta vastaava viranomainen (tässä asiassa ONIC) kyseenalaistaa tavarantoimittajan oikeuden tukeen pelkästään sillä perusteella, että sen ulkomainen asiakas käyttää toimitetun tavaran sellaisen toisen tuotteen valmistukseen, joka saatetaan jälleenviedä muihin Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioihin?"

Ennakkoratkaisukysymys

13 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään, onko asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohtaa tulkittava niin, että vientituen maksamisen edellytyksenä voi olla vaatimus sellaisista lisätodisteista, joiden avulla voidaan osoittaa, että tuote on tosiasiallisesti saatettu sellaisenaan tuontimaana olevan kolmannen maan markkinoille ja sitä on siellä jalostettu merkittävänä pidettävällä tavalla, koska sitä on käytetty peruuttamattomalla tavalla sellaisen toisen tuotteen valmistamiseen, joka voidaan jälleenviedä yhteisöön.

14 Roquette Frères, Ranskan hallitus ja komissio väittävät tältä osin, että vaihtelemattomien tukien osalta tällaisia todisteita voidaan vaatia vain, jos on syytä epäillä väärinkäytöstä, joka ilmenee siten, että yhteisöön palautetaan tuote, jolle on tätä tukea saatu. Tästä ei kuitenkaan nyt ole kyse erityisesti siksi, että vietyä tuotetta on jalostettu merkittävästi ja peruuttamattomasti niin, että on mahdotonta jälleentuoda alkuperäinen tuote.

15 Roquette Frères, Ranskan hallitus ja komissio väittävät, että tätä tulkintaa tukee maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15 päivänä huhtikuuta 1999 annettu komission asetus (EY) N:o 800/1999 (EYVL L 102, s. 11), jossa selvennetään tällä alalla sovellettavia sääntöjä. Tämän asetuksen 20 artiklan mukaan oikeuteen saada vientitukea ei vaikuta se, että yhteisöön jälleentuodaan myöhemmin tuote, jota on merkittävästi jalostettu kolmannessa maassa.

16 ONIC sitä vastoin väittää, että vaikka tuotetta olisi jalostettu, se ei enää sen jälkeen, kun se tuodaan uudestaan yhteisön alueelle, täytä edellytystä siitä, että

sen on täytynyt poistua yhteisön tullialueelta ja se on täytynyt saattaa sellaisenaan markkinoille kolmannessa maassa. Tällä sellaisenaan markkinoille saattamisena on katsottava tarkoitettavan tuotteen käyttämistä kyseisessä kolmannessa maassa. Tästä ei kuitenkaan nyt ole kyse silloin, kun tuote on pelkän muuttamisen jälkeen jälleentuotu yhteisön sisämarkkinoille.

17 Tältä osin on palautettava mieliin asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan tavoite, joka on asetuksen neljännen perustelukappaleen mukaan väärinkäytösten välttäminen eli kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa erityisesti sen estäminen, että viety tuote tuodaan uudelleen yhteisöön (ks. tämänsuuntaisesti asia C-54/95, Saksa v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-35, 45 ja 46 kohta).

18 Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat näiden väärinkäytösten estämiseksi vaatia asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan nojalla lisätodisteita, jotka osoittavat, että tuote on tosiasiallisesti saatettu sellaisenaan markkinoille tuontimaana olevassa kolmannessa maassa. Tällaisia todisteita voidaan vaatia silloin, kun epäillään tai kun on todettu, että on tapahtunut väärinkäytöksiä (ks. asia C-347/93, Boterlux, tuomio 9.8.1994, Kok. 1994, s. I-3933, 25 ja 27 kohta).

19 Silloin, kun yhteisöön tuodaan uudelleen tuote, joka on aikaisemmin sieltä viety, ei kuitenkaan voi olla kyseessä väärinkäytös, jos tuotetta on jalostettu merkittävästi ja peruuttamattomalla tavalla siten, että tuotetta ei enää sellaisenaan ole olemassa vaan on luotu uusi tuote, joka kuuluu toiseen tullinimikkeeseen.

20 Tämän tuomion 17—19 kohdasta ilmenevää tulkintaa, jonka mukaan kyseessä ei ole asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b ala-

kohdassa tarkoitettu väärinkäytös silloin, kun kyseistä tuotetta on jalostettu merkittävästi, tukee asetuksen N:o 800/1999 20 artiklan 1 kohta, jolla on korvattu edellä mainittu säännös. Asetuksen N:o 800/1999 20 artiklan 1 kohdan nojalla on mahdollista osoittaa vääräksi epäilys jälleentuonnista sen tosiseikan avulla, että vaihtelematonta tukea saavaa tuotetta on merkittävästi jalostettu tai käsitelty yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla; tämän artiklan mukaan kyseessä on "tähän tarkoitukseen varustetussa yrityksessä viimeinen merkittävä ja taloudellisesti perusteltu valmistus tai käsittely, joka on johtanut uuden tuotteen valmistukseen tai edustaa merkittävää valmistusastetta".

21 Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että vientituen maksamisen edellytyksenä ei voi olla sellaisten lisätodisteiden esittäminen, joiden avulla voidaan osoittaa, että tuote on tosiasiallisesti saatettu sellaisenaan vientimaana olevan kolmannen maan markkinoille ja sitä on siellä jalostettu merkittävänä pidettävällä tavalla, koska sitä on käytetty peruuttamattomalla tavalla sellaisen toisen tuotteen valmistamiseen, joka voidaan jälleentuoda yhteisöön.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Cour administrative d'appel de Nancyn 25.3.1999 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että vientituen maksamisen edellytyksenä ei voi olla sellaisten lisätodisteiden esittäminen, joiden avulla voidaan osoittaa, että tuote on tosiasiallisesti saatettu sellaisenaan vientimaana olevan kolmannen maan markkinoille ja sitä on siellä jalostettu merkittävänä pidettävällä tavalla, koska sitä on käytetty peruuttamattomalla tavalla sellaisen toisen tuotteen valmistamiseen, joka voidaan jälleentuoda yhteisöön.

Wathelet Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä lokakuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

M. Wathelet

ensimmäisen jaoston puheenjohtaja